„Danskeren",
et halvugentlig Nyheds- og Oplysningsblad for det danske Folk i Amerika,
udgivet af
DANISH LUTH. PUBL. HOUSE,
Blair, Nebr.

„Danskeren" udgaar hver Tirsdag og Fredag
Pris pr. Aargang.
De Forenede Stater $1.50. Udlandet $2.00
Bladet betales i Forskud.
Bestilling, Betaling, Adresseforandring og andet angaaende Bladet adresseres:
DANISH LUTH. PUBL. HOUSE,
Blair, Nebr.

Redaktør: A. M. Andersen.
Alle Bidrag til „Danskeren"s Indhold: Afhandlinger, Korrespondancer og Artikler af enhver Art, bedes adresseret:
A. M. Andersen, Blair, Nebr.

Entered at Blair Postoffice as second class matter.

Advertising Rates made known upon application.

I Tilfælde af Uregelmæssigheder ved Modtagelsen bedes man klage til det stedlige Postvæsen. Skulde det ikke hjælpe, bedes man henvende sig til „Danskeren"s Kontor.

Naar Læserne henvender sig til Folk, der averterer i Bladet, enten for at købe hos dem eller for at faa Oplysning om det averterede, bedes De altid omtale, at De saa Annoncen i dette Blad. Det vil være til gen Gavn og Nytte.

Fra Dane Valley, Montana, skrives til os, at Menighedens Præstehus snart er færdigt. Basementet eller Underbygningen til deres Kirke er ogsaa snart færdig, og der vil blive lagt Tag over Underbygningen, saa den kan benyttes som Forsamlingslokale for Menigheden gennem Vinteren.

Ved en Aarsfest, som St. Olaf College (den forenede norsk-lutherske Kirkes lærde Skole i Northfield, Minn.) fejrede den 6. Nov., blev der ved et Møde af Alumniforeningen diskuteret om, hvad der burde og kunde gøres for at sikre Skolen de $50,000, J. J. Hill har lovet paa visse Betingelser. Man naaede dog ikke længere end til at vælge en Komite, som skal tage sig af og fremme Sagen.

Kinas Folkemængde. At foretage en nøjagtig Folketælling er en Kunst, som Kina ikke har mestret endnu. Regeringen har nylig gjort et Forsøg i Retning af Folketælling, men Folket har Modbydelighed mod at blive talt og gemmer sig, naar Tællerne kommer, saa man maatte nøjes med at tælle Husene. Derefter har Regeringen saa officielt meddelt det antagelige Antal Indbyggere i Kejserriget, nemlig 250 Millioner. Andre mener dog, at dette Tal er betydeligt under det virkelige.

Lang Tjenestetid. Past. J. Chr. Jacobsen i Westbrooch, Minn., (en af vore Venner i den tidligere norsk-danske Konference) har ifølg. „Luth." nedlagt sin Gerning paa Grund af Alderdom (70 Aar). Han har betjent Westbrookkaldet i 30 Aar. — Past. T. A. Sætre, Evensville, Minn., fejrede fornylig 25 Aars Jubilæum som Præst i samme Kald. De fire Menigheder, han betjener, og Venner overrakte ham og Frue en Pengegave paa $300.

En anselig Gave. En Mand i Den norske Synode, T. A. Rosin, har lovet at give $10,000 til Understøttelse for dygtige og velskikkede studerende ved Luther College og Seminar, som vil uddanne sig til Præster eller Lærere i Synodens Tjeneste. Understøttelsen er tænkt som „Scholarships", eller om Fakultetet for College'et finder det mest hensigtsmæssigt, da for saadanne som graduerer fra College'et. Manden har været Skolelærer, Købmand, Bankør, Militær og Farmer og — foretrækker det sidste.

Et skønt Missionsoffer. Der hvilede en tung Gæld paa Brødremenighedens Missionskasse. I dette Samfund holdes der en Missionær for hver 60 Medlemmer. Der udsentes stærke Opraab om Støtte. En mindre Menighed i Philadelphia, som hørte om Behovet, besluttede at optage et Offer. Da man efter Gudstjenesten skulde tælle Offeret, forbavsedes Præsten og Diakonerne over at finde en $1000 Seddel. Man havde ingen Ide om, hvem Giveren var. Det synes, som han ikke har ofret „for at anses af Mennesker."

De helliges Samfund.

Ved Kredsmødet i Ruskin Nebr., blev der bl. a. ført en Diskussion over Emnet, der her er nævnt i Overskriften.

Kredsens Sekretær meddelte intet særligt derom, sagtens for Pladsens Skyld. Han udtalte dog i sit Referat, at naar en Samtale over slige Emner gaar allerbedst er det gerne Tid til at slutte Derom kan vist mange tale med i bekræftende Form.

Men kan dette ikke blive anderledes? Var det ikke ønskeligt, ja, ligefrem tilraadeligt at nøjes med eet Emne, naar det aarlige Møde holdes i en Menighed, der har aandelig Værekraft, og hvor det kan antages, at mange vil tage Del i Samtalen — mange Lægfolk, mener jeg?

Nævnte Emne blev indledet af Past. Weismann fra Denver. Han gjorde bl. a. gældende, at „Fællesskab" ikke netop er det samme som „Samfund" (mange vil vide, at en vis Retning ynder at sige „De helliges Fællesskab" i Stedet for det sædvanlige Udtryk). Det kan synes en ringe Ting at opholde sig ved de to Betegnelser. Men som Past. Weisman hævdede, efter at en Præst havde erklæret, at de tvende Udtryk betegnede det samme, der er Forskel. Der er, sagde han, saa mange Ting, vi Kristne har tilfælles: der er Ordet Bønnen, Sakramenterne og andre ydre Ting. Men ved de Helliges Samfund forstaas noget dybere, noget usynligt.

Kasserer Vedsted stillede i denne Forbindelse et Spørgsmaal, som imidlertid ikke blev besvaret, fordi Klokken var bleven saa og saa mange. Men hans Spørgsmaal fortjener at føres frem til større Offentlighed, fordi det i mine Tanker peger netop paa Sagen Kernepunkt.

Mr. Vedsted spurgte omtrent saadan:

„Naar der paa et Sted findes en Flok troende Mennesker, som ikke rigtig saadan kan komme sammen, og man da siger, at der ikke findes noget helligt Samfund iblandt dem, er saa det — at de troende nemlig finder hinanden (læser, synger og beder sammen, glædes sammen, sørger sammen, opbygges sammen, hjælper hinanden til Rette, tugter, trøster og vejleder hinanden — er det saa, hvad der forstaas ved de Helliges Samfund?"

Der var, som antydet, Meningsforskel om den Sag ved Kredsmødet. Og det vil der formodentlig vedblive at være, hvor der tales derom. Men vor Kasserers Anskuelse (thi forstod jeg ham ret, udtalte han den underforstaaet i Spørgsmaalet) er den samme som man havde i den indre Mission i Danmark for atten Aar siden, da jeg kendte denne Bevægelse. Og personlig maa jeg slutte mig til ham.

Lad der nu være aldrig saa mange Meninger herom: et Guds Barn, der kender Velsignelser ved de Helliges Samfund (som jo afgjort maa betegne noget andet end det foregaaende Led, „den hellige, almindelige Kirke"), vil nødigst af alt miste den. Og skønt der kan være andet, han elsker højst, andre Steder han gerne vil være — „byd ham et stille Samvær med een af Guds ringe smaa, se, det er de lykkeligste Timer, han her paa Jord kan opnaa."

Men er det i dette stille Samvær, de Helliges Samfund trives, da er der Forskel paa Samfund og Fællesskab. Thi hos dem, der hylder at sige „Fællesskab", findes saadanne Samvær jo ikke (det tror jeg at kunne sige med Sandhed. Tager jeg fejl, er det mig en Glæde at blive oplyst derom).

Apostelen Paulus taler, som vi alle ved, om et Liv, der er skjult med Kristus i Gud, et Liv, der kun ses i dets Virkninger. De Helliges Samfund er et saadant skjult, usynligt Liv. Men det kendes af, hvad det virker: en Vandring i Lys (se 1 Joh. 1, 6. 7).

Naar der i Apostelhistorien (2. 42) tales om, at de i den første Menighed holdt sig bl. a. til Samfundet, da synes denne Særnævnelse jo dog ogsaa at betyde noget, der er forskelligt fra det øvrige, der omtales, og som de jo netop var fælles om.

— — —

Det kan altid have sin Interesse at vide, hvad Luther har sagt og ment om Spørgsmaal, som i Øjeblikket beskæftiger Sindene. Ikke, at han vel absolut dømte rigtigt i hvert enkelt Tilfælde. Men hans Dom og Mening har Vagt, fordi han var forud for sin Tid til det gode, til aandeligt Alvor til at forstaa Skriftens Aand.

Her kunde jeg nu fristes til at indskyde den Bemærkning, at naar verdslige Kirkefolk gør saa stort et Nummer med det Faktum at Luther ikke absolut har fordømt Dansen, men ladet Tingen have sin Gang ved Brylluper og andre Fester, naar det skete i Tugt og Ære, da maa dette hans Standpunkt bedømmes efter hans Tids Sædvaner, hvor der saavist kun sjælden var nogen Munk eller Præst eller Pave, der holdt igen, selv naar de „uskyldige Fornøjelser" skejede ud til at blive nøjagtig det modsatte. Luther vilde Alvor og Sandhed, og du kan holde dig forvisset om, Læser! at han i vore Dage vilde have stillet sig paa deres Side og kæmpet for deres Sag, der deler Syn med Philip Jakob Spener. Mænd som Luther kan aldrig gaa med Mængden. Thi Mængden har altid Uret.

Men hvad mener nu altsaa Luther om De Helliges Samfund? I sin Forklaring til den tredie Artikel (d. v. s. den store Katekismus) siger han:

„Troen kalder den hellige kristelige Kirke communio sanctorum, et Fællesskab af hellige. Thi begge (Led) tages sammen under eet. Men forhen var det ene Led der ikke. Tillige er „Fællesskab af Hellige" slet og uforstaaeligt oversat. Vilde man gengive det tydeligt, maatte man udtrykke det ganske anderledes paa Tysk. Thi Ordet „ecclesia" hedder egentlig paa Tysk „en Forsamling". Vi er derimod vænnet til det lille Ord „Kirke". Dette forstaar de enfoldige ikke om en forsamlet Hob, men om det indviede Hus eller Bygning. Og dog skulde Huset kun kaldes en Kirke, fordi Hoben samles deri. Thi vi, der kommer sammen, danner og tager os et særligt Rum og giver Huset Navn efter Hoben.

Altsaa betyder det lille Ord „Kirke" egentlig ikke andet end „en almindelig Samling". Efter sin Art er det ikke Tysk, men Græsk, ligesom ogsaa Ordet ecclesia. Thi Grækerne kalder det i deres Sprog Kyria, ligesom man paa Latin kalder det curia. Derfor skulde det paa ret Tysk, i vort Modersmaal hedde „en kristelig Menighed„ eller „Samling" — eller allebedst og klarest „en hellig Kristenhed". Ligesaa skulde Ordet communio, som er hængt til, ikke hedde „Fællesskab" (Gemeinschaft), men „Menighed" (Gemeine). Dette Ord er ikke andet end en Glose eller Udlæggelse, hvormed man har villet antyde, hvad „den kristelige Kirke" betyder. Deraf har nogle, som hverken kunde Latin eller Tysk, lavet „Fællesskab af Hellige", medens dog det tyske Sprog aldrig taler saaledes. For at tale ret Tysk skulde det derimod hedde „en Menighed af Hellige", d. v. s. en Menighed, i hvilken kun findes hellige — eller endnu klarere „en hellig Menighed" (eine heilige Gemeine).

Denne Tilsætnings Sum og Mening er da: Jeg tror, at der gives en hellig Skare, en Menighed af lutter hellige under eet Hoved, Kristus, som ved den Helligaand er sammenkaldt i een Tro, Mening og Forstaaelse, som har mangfoldige Gaver, men dog er endrægtig i Kærligheden, uden Sekter og Splittelser — osv.

Hvordan det nu end maatte forholde sig med de tvende Leds Stilling til hinanden, om „de Helliges Samfund" blot er ment som en Forklaring til „den hellige, almindelige Kirke" eller ej faar vel staa hen.

Prof. Caspari har jo i et Skrift vist, hvorledes Trosbekendelsen historisk har udviklet sig, og hvorledes den har naaet sin nuværende Skikkelse. Den Ting er for eftertøftig at komme ind paa her. Men hvorom alting er: Guds Aand maa tænkes at være den, der har diktteret Bekendelsens Indhold, Led for Led, Tid efter anden. Og enten vi altsaa siger „Samfund" eller „Menighed", det synes nu dog at være mere end en slet og ret Forklaring til „den hellige, almindelige Kirke", enten man saa derved tænker sig Huset, eller Skaren, der samles i Huset — en Skare, der er altfor broget til saaledes med Udmærkelse at kunne kaldes „en hellig Menighed."

Jens Dalbo.

Er Protestantismen ved at dø ud?

Nogle romersk-katolske Biskopper, som synes at være meget kloge, og nogle protestantiske Biskopper, som synes at være meget dumme, er kommen til den Slutning, at Protestantismen er sin Ende nær. Det beror altsammen paa, hvad man forstaar ved Protestantisme. Dersom man derved forstaar Sekterne og Ismerne, der formerer sig som Græshopperne i Ægypten, saa er Enden nær — det maa man i det mindste haabe. Men disse er omtrent lige saa meget Dele af Protestantismen, som Plagen var en Del af det normale Liv i Ægypten. En Illustration heraf leveres af „The Lutheran Standard", idet Bladet viser os en Rede af disse Plager i Michigan. Bladet skriver:

„Battle Creek nyder den Ære at huse flere mærkelige Religionsbekendelser end nogen anden By i Michigan eller maaske i De forenede Stater. Blandt dem, som har fundet Tilhængere der, er: Syvende Dags Adventisterne, som gjorde Battle Creek til deres Hovedkvarter for Verden; Spiritisterne, som gjorde samme By til deres Hovedkvarter for Staten Michigan, og alle berømte Fritænkere og Agnostikere kom her og holdt Foredrag; Kvækere, som alle efterhaanden er bleven omvendt til Spiritismen; Fouristerne med yderliggaaende liberale Ideer angaaende Religion og Samfundsliv, hvilke kaldte sig Harmonister: Christadelphianere, Tilhængere af Dowling med en stærk Personlighed og en „splinterny Religion"; „Mind Cure" eller en metafysisk Sekt, der følger Dr. Swartz i Chicago; Eremit-Broderskab; Den kommende Tidsalder; Millennialist Daggry; Livets Brød; Theosophi; Gnostikere; Ildtilbedere; Restitutionister; Guds Hellige; Det store Haabs Kirke; Flotim Broderskab. Alle disse har eller har haft Tilhængere i denne By." Af denne Slags Protestantisme er alle sande Protestanter hjertelig trætte. Verden vilde være langt rigere, om den døde.

„The Luth."

Anbefaling.

Hr. Cand. teol. H. C. Vedsted, der ved vort Aarsmøde i Racine, Wis., overbragte en Hilsen fra Biskop P. Madsen, har anmodet mig om en Anbefaling til vore Præster og Menigheder.

Denne Anmodning efterkommer jeg med Beredvillighed.

I denne Forbindelse maa det være mig tilladt at offentliggøre tre Vidnesbyrd, som jeg har her liggende for mig:

„Cand. teol. H. C. Vedsted er en dygtig ung Mand, som paa Grund af sin paalidelige Personlighed fortjener Tillid i hele sin Færd.

København, den 28. April 1910.

P. Madsen, Biskop.

St. Anthony Park, Minn.
Nov. 25, 1910.

Hr. Cand. teol. Vedsted fra Københavns Universitet holdt i Dag et Foredrag i Den forenede Kirkes Seminar om kirkelige Forhold i Danmark.

Det er mig en Glæde at udtale, at Foredraget udmærkede sig ved en sjælden Klarhed og Nøgternhed, ligesom det gav et fyldigt Overblik over Kirkens Forhold i gamle Danmark. Kandidaten viste, at han stod og agtede at staa paa lutherskbibelsk Grund, hvilket ikke mindst glædede os.

Herren være med ham paa hans Rejse.

M. O. Bøckman,
Præs. for d. fore. Kirkes Seminar.

Cand. teol. H. C. Vedsted har besøgt undertegnede og talt Guds Ord i begge mine Kirker paa Taksigelsesdagen i indeværende Aar og jeg kan derefter, saa vel som efter mit personlige Samvær med ham, hjertelig anbefale ham til mine Embedsbrødre og vort Samfunds Menigheder som en Mand, der bringer et godt Budskab fra vor fælles Frelser.

Theo. P. Beck.
Hutchinson, Minn. 24. Nov. 1910.

Flere andre Vidnesbyrd kunde jeg vedføje, men disse saa vel som mit eget, nærmest grundet paa personlig Samtale, gør, at det er mig en Glæde, at anbefale Hr. Cand. H. C. Vedsted til Den forenede danske Kirkes Præster og Menigheder.

I broderlig Ærbødighed.

G. B. Christiansen.

Til Eftertanke.

Kan for tidlig du give dit Hjerte til Gud,
Som saa tidlig dig tog i sin Favn?
Kan for tidlig du lære at elske hans Bud
Og bekende for Verden hans Navn?

Skulde Ungdommens Aar ikke passe for Gud —
Ikke Lovsangens jublende Røst?
Mon da heller den golde, den klagende Lyd
Fra den kolde, den visnende Høst.

Skulde Glæden i Livet blive mindre med Gud?
Skulde Roserne Bladene strø
For den levende Luftning fra Glædernes Hjem.
Skulde Sangen forstumme og dø!

O! du ved ej, hvad Lykke og Salighed er,
Førend Jesus saar frelset din Sjæl
Og saar slukket den lønlige Tørst, som du bær —
I det skjulte, du kender den vel?

Kan for tidlig du give dit Hjerte til Gud.
Som saa tidlig dig tog i sin Favn?
Kan for tidlig du lære at holde hans Bud
Og bekende for Verden hans Navn?

John —

Guds Børns herlige Maal.

Opad til Sion Trin for Trin
I Dagens Solglans, ved Stjerneskin.

Fremad, trods Satans Løvebrøl,
Bort, bort fra Verdens Møddingpøl.

Fremad i Kraft af det Guds Ord,
Som skaber Helte trindt paa Jord.

Sejr er Løsnet for Guds Folk,
Som har Guds Sandheds Aand til Tolk.

Frem gennem Trængslers tykke Sky.
Ingen bort fra sin Post maa fly!

Løft dog Bekendelsens Banner kækt,
Aldrig din Konges Navn fornægt.

Jesus i Dag er som i Gaar:
Hyrden, som føder sin Græsgangs Faar.

Alle Guds Børn, fat atter Mod;
Verden skal ligge for Jesu Fod.

Bryd for de arme Livets Brød;
Verden sukker og er i Nød.

Sig Syndere, at i Jesu Blod
Er der en Modgift mod Syndens Rod.

I Jesus vi sejre skal Dag for Dag,
Frelses og fries fra Synds Bedrag.

Kom dog til Jesus, du Syndens Træl,
Kom ud af Sodoma, frels din Sjæl.

F. C. Kjøller.

Korrespondancer

Oshkosh, Wis.

Atter vil vi lade høre fra os. Gid vi kunde have meddelt om aandelige Brydninger i Menneskehjerter, om Kamp mellem Liv og Død. Denne Verdens Fyrste og Fyrsten over Herrens Hær kæmper om Magten, og det alvorlige Spørgsmaal stilles til enhver Læser: under hvilken Fane har du stillet dig, min Ven?

Vor gamle Broder, Past. H. J. Dahlstrøm, besøgte os en hel Uge. Han kom den 22. Okt. og blev til d. 31. Røsten lød kraftig iblandt os baade naar han under Paulunets Hvælvinger kærligt indbød Syndere til at forlige sig med Herren, og naar han i Koret bad til Herren paa egne og Folkets Vegne. To Søndage prædikede han for os, og i Ugens Løb var han heller ikke tavs. Han er et villigt Redskab i sin Herres Tjeneste. Maatte det siges om os alle.

Past. Thoresen talte i vor Kirke den 18. Nov. Vi var meget glade ved hans jævne og klare Forkyndelse. Det var et alvorligt Ord til baade troende og vantro. Siden talte han Utahmissionens Sag og en Kollekt blev optaget. Men ikke denne Mission bliver en indviklet Affære? Vi elsker denne Mission heroppe, og naar Herren — ikke Mennesker — faar Lov til at lede denne Mission til vore Landmænds Redning, skal det nok gaa.

Jubilæumsgaven? Vi har ikke hørt saa meget om den i den senere Tid. En Del velstillede Folk sidder der rundt i vore Menigheder, som kunde give baade $100 og $200, uden det vilde mærkes. Kære troende Landsmænd — I har en Gave til Guds Riges Sag iblandt os. Meget godt har vi modtaget fra Herren i det svundne Aar, og bevis Taknemmeligheden i en stor Skare til denne vigtige Sag i vort Samfundsarbejde.

Vi burde sikkert have et Skolefond. Aaret 1917 vil blive et Mindeaar — Tænk! Firehundredaaret siden Reformationens Indførelse — den 31. Okt. 1517 — den 31. Okt. 1917. I Sandhed et Mindeaar. Mon vi saa ikke burde være komne saa langt, at vi ingen Gæld havde og tilmed et godt Skolefond.

Herren velsigne Skolegerningen iblandt os. Skolemænd! Lad os høre fra eders Skoler. Det vil glæde os.

Mar.

Luck, Wis.

Hr. Redaktør!

Da jeg ser, at De endnu ikke har faaet Tallet fuldt paa de 500 nye Abonnenter, saa vil jeg hermed sende Dem et Par mere; det er en Efterslæt af Past. Krogs Arbejde, som han foretog sig for en Tid tilbage; men da han det meste af sin Tid har Hænderne mere end fulde, tænker jeg ikke, han har noget imod, at jeg har opsamlet de Smuler, han ikke har kunnet overkomme. Min egen Subskription, kan jeg jo sende før Nytaar, dog haaber jeg, at Tallet 500 naas, saa jeg bliver kvitteret for den sædvanlige Pris, for der er da vel ingen Fare for, at De ikke skulde faa Sakse nok?

For denne Plads' Vedkommende har vi haft den tørreste Sommer, nogen kan mindes; det har været haardt for Farmerne at maatte skilles sig ved en Del af deres Malkekøer paa Grund af Fodermangel; og dog har vi, som Past. Krogh sagde i sin Prædiken i Dag paa Takkedagen til en stor Forsamling, meget at takke vor himmelske Fader for, ikke alene i Dag, men hver Dag, for al den Naade og Velsignelse, vi er Genstand for. Forleden Søndag havde vi da ogsaa den Glæde, at flere Familier blev optaget i Menigheden. Det er da ogsaa en Tak Værd. Her kunde vel være mere at skrive om, men det vil jeg overlade til vor Korrespondent, da han har en bedre Pen end min.

M. B.

Carpio, N. D.

Ærede Redaktør!

Ved at læse Korrespondancer fra andre Steder, hvor Landsmænd — især